

Liite 14b: Vastine perusteltuun päätelmään

1. Voiko Ahvenvaaran hanke merkittävien vaikutusten vuoksi olla esteenä tuulivoimamaakuntakaavassa soitetun Hirvivaara-Murtiovaaran toteutukselle, mikäli Ahvenvaara toteutuu ensimmäisenä.

Vastine: Kyseisten hankkeiden voimakkaimmat todetut yhteisvaikutukset kohdistuvat maisemaan ja asumisviihtyvyyteen (suuri kielteinen), mutta heikennys näillä osa-alueilla ei poikkea merkittävästi Ahvenvaaran yksilöllisistä vaikutuksista. Luontovaikutuksista kohtalaisen kielteisiä yhteisvaikutuksia ovat vaikutukset ekologisiin yhteyksiin, metsäpeuraan, ahmaan ja karhuun. Vähäisiä yhteisvaikutuksia todettiin ilvekseen, suteen, tärkeisiin lintualueisiin ja lintudirektiivin lajeihin (kuikkaan) sekä muuttolintuihin.

Yhteisvaikutukset käsitellään erillisessä metsäpeura- ja ekologisten yhteyksien selvityksessä (Liite 13). Vähäisemmissä määrin vastaavaa painetta voivat luoda suteen, ilvekseen, tärkeisiin lintualueisiin, kuikkaan ja muuttolintuihin liittyvät yhteisvaikutukset. Vaikutukset suurpetoihin liittyvät rakentamiseen ja toiminnan lopettamiseen, eli ne ovat pääosin vältettävissä hankkeiden eriaikaisella rakentamisella ja purkamisella. Metsäpeuran ja suden osalta on huomionarvoista, että Hirvivaara-Murtiovaaran hankkeen vaikutukset näihin lajeihin ovat lähtökohtaisesti paljon suuremman kuin Ahvenvaaran, jonka alue toimisi vain mahdollisena korvaavana alueena Hirvivaara-Murtiovaaran hankkeen myötä lisääntymis- tai elinalueitaan menettäville eläimille.

2. Linnusto-, metsäpeura- ja liito-oravaselvityksissä on täydennystarpeita, jotka jättävät epävarmuutta vaikutusarviointeihin. Nämä on yhteysviranomaisen mielestä huomioitava kaavoituksessa. Erityisesti metsäpeuran osalta on syytä tarkastella myös yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa.

Vastine: Metsäpeuran osalta arviointia on täydennetty jälkikäteen (Liite 13). Linnusto- ja liito-oravaselvitykset on toteutettu soveltuvilta osin LUOPAS-oppaan mukaisesti ja menetelmiin liittyvät epävarmuudet on huomioitu arviota tehdessä varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

3. Hankealueelle sijoittuvan maakunnallisen ekologisen yhteyden sijainti ja leveys tulee yhteysviranomaisen mielestä määrittää tarkemmin. Hankkeen rakentaminen pirstoo maakunnallista ekologista yhteyttä, joka toimii myös Natura-alueverkoston kulkuyhteytenä. Yhteysviranomaisen katsoo, että luonnonsuojeluverkoston toiminnallisuuden turvaamiseksi varsinkin maakunnalliset ekologiset yhteydet tulee ottaa suunnittelussa erityisen hyvin huomioon.

Vastine: Arviointia on täydennetty jälkikäteen ekologisten yhteyksien osalta (Liite 13).

4. Yhteysviranomaisen katsoo, että luontoon kohdistuvat vaikutusmekanismit on tunnistettu hyvin, mutta lieventämistoimia on esitetty puutteellisesti.

Vastine: Tyypilliset lieventämistoimet on pyritty esittämään soveltuvilta osin kaikkiin merkittäviin vaikutuksiin liittyen. Lieventämistoimia voidaan vielä täydentää, mikäli yhteysviranomaisen täsmentää, miltä osin esitettyjä toimia on pidetty puutteellisina.

Lisäksi lievennystoimenpiteitä on täydennetty ja uusia toimenpiteitä lisätty.

Vesistöylityksissä tulee edellyttää aina parhaaseen käytäntöön perustuvaa menetelmää, kaapeleiden osalta esimerkiksi HDD-suuntaporausta sekä laatia varautumissuunnitelma mahdollisiin häiriöihin. Kaikille työntekijöille järjestetään pakollinen perehdyttäminen alueen luonto- ja erityisarvoihin, jotka tulee huomioida rakentamisessa.

Koska Saukonpuron kiintoainekuormitus voi ulottua Kiiminkijoen Natura-alueeseen, työnaikaisina vedenpidätysrakenteina tulee käyttää esimerkiksi laskeutumisaltaita, sedimenttisuojia, pintavalutuskenttiä ja suodatinkankaita.

5. Yhteysviranomainen toteaa, että eniten epävarmuustekijöitä liittyy hankkeen luontovaikutusten arviointiin, erityisesti tehtyjen selvitysten ajankohtiin tai niiden kattavuuteen. Seuranta- tai tutkimustiedon puute tuulivoiman vaikutuksista puolestaan vaikuttaa mm. suurpetoihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin luotettavuuteen. Yhteysviranomainen pitää huomionarvoisena epävarmuuden lähteenä myös mustaliuskeen sijaintitietoon ja rikkipitoisen maaperän esiintymiseen liittyvää epätarkkuutta. Tätä ei ole arviointiselostuksessa tunnistettu, vaikka seikka voi vaikuttaa maa- ja kallioperävaikutusten ohella välillisesti hankkeen vesistö- ja pohjavesivaikutuksiin.

Vastine: Selvitykset on toteutettu LUOPAS-oppaan ohjeiden mukaisesti käytettävissä olevat resurssit huomioiden. Luontovaikutusten arviointiin liittyvää epävarmuutta ei ole mahdollista kokonaan poistaa ilman kustannusten ja ajankäytön huomattavaa kasvattamista. Erillisselvityksiin liittyvät epävarmuustekijät on eritelty tarkemmin luontoselvitysraportissa ja huomioitu vaikutusarvioissa varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

Vaikutuksia maa- ja kallioperään arvioitaessa on käytetty tarkinta saatavilla olevaa aineistoa. Maanmuokkaus aineistossa esitetyn mustaliuskealueen läheisyydessä edellyttää varovaisuutta rakentamisvaiheessa. Mustaliuskeen tarkempi levinneisyys hankealueella selviää vasta maaperätutkimusten yhteydessä kaavamenettelyn jälkeen.

6. Kuten myös joissain lausunnoissa huomautettiin, kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksiin on kuitenkin käytetty melko niukasti aikaa (kolme päivää ja 23 maastotyötuntia) ja selvitykset kohdentuvat heinäkuun loppupuolen ajanjaksoon, jolloin varhaista alkukesän lajistoa on enää vaikea maastossa havaita. Alue on varsin laaja ja aikaisempaa kasvillisuus- ja luontotyyppitietoa on ollut vähän. Olennaista vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin se, että selvitykset on kohdennettu ensisijaisesti alueille, joilla hankkeen rakentaminen aiheuttaa muutoksia.

Vastine: Kasvillisuusselvitys on toteutettu arvokohdetarkasteluna, jossa potentiaaliset kohteet on valittu etukäteen. Näin ollen maastotöihin käytettävä aika on riippuvainen hankealueen kasvillisuudesta ja käyttöhistoriasta. Tyypillisessä kasvillisuusselvityksen puitteissa koko hankealueen kaikkia suojeltujen kasvien esiintymiä ei pyritä rajaamaan, vaan pääpaino on arvokkaiden kohteiden tunnistamisessa hankkeen vaikutusalueella.

Heinäkuun lopussa vaikeasti havainnoitavia lajeja on suhteellisen vähän eikä niiden huomiotta jättäminen vaikuta arvokkaiden elinympäristön tunnistamista. Koko heinäkuu onkin LUOPAS-oppaan mukaan soveliaa kartoitusaikaa.

7. Yhteysviranomainen pitää arvioinnin johtopäätelmää oikeansuuntaisena, mutta toteaa, että liito-oravan esiintymistä tulisi selvittää useampana vuonna sellaisella alueella, jolta ei ole aikaisempia havaintoja lajin esiintymisestä.

Vastine: Liito-oravan esiintyminen ja elinympäristö on selvitetty LUOPAS-oppaan mukaisesti. Menetelmään sisältyvät epävarmuudet on eritelty tarkemmin luontoselvitysraportissa ja huomioitu hankkeen vaikutuksia arvioitaessa varovaisuusperiaatteen mukaisesti.

8. Hankealueen lepakkotiheys on selvityksen perusteella melko alhainen. Valtaosa havainnoista koski pohjanlepakkoa, mutta myös viiksisiippalajia on selvityksessä havaittu. Hankealueelta on rajattu yksi lepakoiden esiintymistä turvaava alue, jolla lepakkohavaintoja tehtiin säännöllisemmin. Hankkeen rakentamis- ja lopettamisvaiheissa lepakoille ei arvioida koituvan vaikutuksia. Toiminnan aikana arvioidaan kuitenkin aiheutuvan vähäisen kielteisiä vaikutuksia lepakoille. Lieventämistoimiksi ehdotetaan kahden tuulivoimalan poistamista tai siirtämistä pois rajatun lepakkoalueen läheisyydestä, mikä poistaisi vaikutukset kokonaan.

Vastine: Lepakoihin kohdistuvat vaikutukset sekä mahdolliset lieventämistoimet vaikutuksineen on esitetty YVA-selostuksessa.